

Zamirler, sorular ve «bende var»

Filistin Arapçasıyla kendi cümlelerini kurman için gereken gramer: ben ve sen, benim ve senin, «bende var» ve soru kelimeleri. Her Arapça satırı yüksek sesle oku.

AD _____

TARİH _____

A. ŞAHIS ZAMİRLERİ VE «BENDE VAR» _____ (M) ERKEĞE · (F) KADINA

Tekilde iki «sen» var: erkeğe inta, kadına inti, gruba intu. «Bende var» bir fiil değildir, Türkçedeki gibi: 'ind (-de) artı B bölümündeki ekler.

TÜRKÇE	ARAPÇA	OKUNUŞU
☐ ben	أنا	ana
☐ sen (m)	إنت	inta
☐ sen (f)	إنتي	inti
☐ o (erkek)	هو	huwwe
☐ o (kadın)	هي	hiyye
☐ biz	إحنا	ihna
☐ siz (çoğul)	إنتو	intu
☐ onlar	هم	humme

TÜRKÇE	ARAPÇA	OKUNUŞU
☐ bende var	عندي	'indi
☐ sende var (m)	عندك	'indak
☐ sende var (f)	عندك	'indik
☐ onda var (erkek)	عنده	'indo
☐ onda var (kadın)	عندها	'indha
☐ bizde var	عنا	'inna
☐ sizde var	عندكم	'indkum
☐ onlarda var	عندهم	'indhum

Cümlede: ana min almanya (Almanyalıyım) · inta min hon? (buralı mısınız?) · hiyye mu'allme (o öğretmen) · 'indi ikhwe (kardeşlerim var) · 'indak wa't? (vaktin var mı?)

B. BENİM, SENİN, ONUN: İYELİK EKLERİ _____

«Benim» ya da «senin» için ayrı kelime yok: Türkçedeki gibi isme bir ek eklenir (evim, evin). -a ya da -e ile biten dişil isim önce -t ya da -it olur. İsimde de aynı: ismi, ismak, ismik, ismo, isimha.

BEİT = EV (ERİL)	
evim	بيتي beiti
evin (m)	بيتك beitak
evin (f)	بيتك beitik
evi (erkeğin)	بيته beito
evi (kadının)	بيتها beitha
evimiz	بيتنا beitna

SAYYARA = ARABA (DİŞİL, -A İLE BİTER)	
arabam	سيارتي sayyarti
araban (m)	سيارتك sayyartak
araban (f)	سيارتك sayyartik
arabası (erkeğin)	سيارته sayyarto
arabası (kadının)	سيارتها sayyaritha
arabamız	سيارتنا sayyaritna

eviniz	بيتكم beitkum
evleri	بيتهم beithum

arabanız	سيارتكم sayyaritkum
arabaları	سيارتهم sayyarithum

C. «BENDE YOK» VE «VAR»

«Yok» demek için 'ind'in önüne **ma** koy; Kudüs'te birçok kişi sona **-sh** ekler (ma 'indish). «Var» fi, «yok» ma fish'tir (Lübnanlı ve Suriyeliler ma fi der).

MA ... (SH) = DEĞİL, YOK	
bende yok	ma 'indi(sh)
sende yok (m)	ma 'indak(sh)
sende yok (f)	ma 'indik(ish)
onda yok (erkek)	ma 'indo(sh)
hiç param yok	ma 'indi masari

Fİ = VAR · MA FİSH = YOK	
Su var mı?	fi mayy? في مي؟
Bir sorun var mı?	fi mushkile?
Sorun yok	ma fish mushkile
Şeker yok	ma fish sukkar
Wifi var mı?	fi wifi?

D. SORU KELİMELERİ

Filistin Arapçasında soru kelimesi genellikle **başa** gelir, Türkçenin tersine: shu ismak? (ne adın?), wein el-hammam? (nerede tuvalet?). min wein ile iki sıra da yaygın: min wein inta? / inta min wein?

TÜRKÇE	ARAPÇA	OKUNUŞ VE ÖRNEK
☐ ne?	شو shu?	shu ismak? = adın ne? · shu hada? = bu ne?
☐ nerede?	وين wein?	wein el-hammam? = tuvalet nerede? · min wein = nereden
☐ ne zaman?	إمتى emta?	emta el-bas? = otobüs ne zaman?
☐ neden?	ليش leish?	leish la? = neden olmasın?
☐ kim?	مين min?	min hada? = bu kim?
☐ nasıl?	كيف kif?	kif el-hal? = ahval nasıl? · kif bit'ul ... bil-'arabi? = ... Arapça nasıl denir?
☐ kaç? / ne kadar?	كم / قديش kam? / 'addeish?	kam akh 'indak? = kaç erkek kardeşin var? · 'addeish hada? = bu ne kadar?

Okunuş

- ع (‘) ayn sesi ‘indi’yi başlatır: boğazın derininden gelen bir ses. Boğazı sıkarak derin bir «a» söyle ve devam et; atlarsan ‘indi Türkçe «indi» gibi duyulur ve yabancı kaçır.
- ’addeish şehirlerin gırtlak kesmesiyle (ق) başlar, «saat»in ortasındaki duraklama gibi; köylerde kaddeish duyarsın, bazıları shu yerine eish? der. sh = ş. Vurgu soru kelimesindedir: **SHU** ismak? **WEIN** saken?

E. ALIŞTIRMALAR**Alıştırma 1 Zamiri seç**

-- / 8

Her boşluğa bir zamir, her biri bir kez.

ana	inta	inti	huwwe	hiyye
ihna	intu	humme		

- _____ ismi Karim. (ben)
- _____ min el-’uds? (sen, m)
- _____ mu’allme. (o, kadın)
- _____ ashabi. (onlar)
- _____ fil-’ahwe. (biz)
- _____ mniha? (sen, f)
- _____ min Nablus. (o, erkek)
- min wein _____ ? (siz)

Alıştırma 3 Soruyu sor

-- / 6

Cevap burada. Soruyu yaz (bir erkeğe).

- ana min almanyaa. → _____
- ana ismi Omar. → _____
- ana fil-beit. → _____
- hada b-’ashara shekel. → _____
- el-film bukra. → _____
- hada akhuy. → _____

Alıştırma 2 Benim yap

-- / 8

Doğru eki ekle. ktab kitap · beit ev · sayyara araba · ism ad · shanta çanta

- kitabın (f) → _____
- evimiz → _____
- arabaları → _____
- adı (erkeğin) → _____
- çantam → _____
- evi (kadının) → _____
- araban (m) → _____
- adınız → _____

Alıştırma 4 Olumsuz yap

-- / 5

Her cümleyi ma ya da ma fish ile olumsuz yap.

- ‘indi wa’t. → _____
- fi sukkar. → _____
- ‘indak sayyara. → _____
- ‘indha ikhwe. → _____
- fi mushkile. → _____

F. PARTNER RÖPORTAJI

İKİLİ · 10 DAKİKA

Partnerine aşağıdaki sekiz soruyu sor ve cevapları Latin harfleriyle not et, sonra rolleri değiştirin. Sorular bir erkeğe yazılmış; kadına parantezdeki (f) biçimini kullan. Tek başına mısın? Her soruyu önce kendin, sonra bir arkadaşın için yüksek sesle cevapla.

شو اسمك؟

إنت من وين؟

shu ismak? (f) shu ismik?

inta min wein? (f) inti min wein?

Adın ne?

Nerelisin?

A _____ B _____

A _____ B _____

كيفك؟

كم أخ وأخت عندك؟

kifak? (f) kifik?

kam akh w-ukht 'indak? (f) 'indik

Nasılsın?

Kaç erkek ve kız kardeşin var?

A _____ B _____

A _____ B _____

عندك سيارة؟

وين ساكن؟

'indak sayyara? (f) 'indik

wein saken? (f) wein sakne?

Araban var mı?

Nerede oturuyorsun?

A _____ B _____

A _____ B _____

بتعرف إنجليزي؟

شو بتحب تشرب؟

bti'rif inglizi? (f) bti'rfi

shu bithibb tishrab? (f) shu bithibbi tishrabi?

İngilizce biliyor musun?

Ne içmeyi seversin?

A _____ B _____

A _____ B _____

İşe yarar cevaplar: 'indi akh wahad w-ukht wahde (bir erkek, bir kız kardeşim var) · ana saken fi Berlin (f: sakne) (Berlin'de oturuyorum) · ah, shwayy (evet, biraz) · bahibb shai / 'ahwe / mayy (çay / kahve / su severim).

Alıştırma 5 Partnerini anlat

-- / 4

Partnerin hakkında üçüncü şahısla dört cümle. huwwe / hiyye ve -o / -ha eklerini kullan. Sonra sınıfa oku ya da üç kez yüksek sesle söyle.

1 · ADI: HUWWE İSMO ... / HİYYE İSİMHA ...

2 · NERELİ: HUWWE MİN ... / HİYYE MİN ...

3 · KARDEŞ YA DA ARABA: 'İNDİ ... / 'İNDHA ... (YA DA MA 'İNDİ / MA 'İNDHA)

4 · NEREDE OTURUYOR: HUWWE SAKEN Fİ ... / HİYYE SAKNE Fİ ...

Bonus Odadaki eşyaları sor

Eşyaları göster ve partnerine sor: shu hada? (bu ne?) · la-min hada? (bu kimin?) · fi ... hon? (burada ... var mı?). Her biriniz üç soru, cevaplar tam cümleyle: hada ktab. · hada ktabi. · ah, fi. / la, ma fish. Dişil eşyalar için hadi: hadi shanti.

SORDUĞUM SORU

ALDIĞIM CEVAP

Bitti mi? Konuşma kontrolü

- ☐ Sekiz zamiri ve 'indi biçimlerini üç kez yüksek sesle söyledim.
- ☐ Sekiz röportaj sorusunu Arapçasına bakmadan sordum.
- ☐ Alıştırma 5'teki dört cümlemi birine okudum.

Cevap anahtarı

Öğretmenler ve tek başına çalışanlar için. Kağıdı sınıfta dağıtmadan önce bu sayfayı ayır.

Alıştırma 1 1 ana · 2 inta · 3 hiyye · 4 humme · 5 ihna · 6 inti · 7 huwwe · 8 intu

Alıştırma 2 1 ktabik · 2 beitna · 3 sayyarithum · 4 ismo · 5 shanti · 6 beitha · 7 sayyartak · 8 isimkum

Alıştırma 3 1 min wein inta? (ya da inta min wein?) · 2 shu ismak? · 3 wein inta? · 4 'addeish hada? (ya da bikam hada?) · 5 emta el-film? · 6 min hada?

Alıştırma 4 1 ma 'indi wa't. · 2 ma fish sukkar. · 3 ma 'indak sayyara. · 4 ma 'indha ikhwe. · 5 ma fish mushkile. Bunlar da doğru: ma 'indish wa't, ma 'indaksh sayyara, ma fi sukkar.

Alıştırma 5 Açık uçlu. Örnek: hiyye isimha Lina. · hiyye min almanya. · 'indha akh wahad w-ma 'indha sayyara. · hiyye sakne fi Berlin.

Röportaj Açık uçlu. Anlaşılır her yazımı kabul edin; önemli olan sorunun Arapça sorulup Arapça cevaplanması.

ÖĞRETMEN NOTLARI

- Süre: yaklaşık 45 dakika. A-C bölümleri ile Alıştırma 1 ve 2 (20 dk), D bölümü ile Alıştırma 3 ve 4 (10 dk), röportaj ve Alıştırma 5 (15 dk). Röportaj sonraki bir derste tek başına 15 dakikalık ısınma olarak da işler.
- Röportaj dersin merkezidir. Çiftler sınıfa üçüncü şahısla anlatsın («hiyye isimha ..., 'indha ...»). Bu, huwwe / hiyye ve -o / -ha eklerini zorunlu kılar; kağıdın asıl amacı da bu. Türkçede «o» cinsiyetsiz olduğu için huwwe / hiyye ayırımına özellikle dikkat edin.
- Anahtar alıştırma 4'tür: ma 'indi ve ma fish öğrencilerin en çok kullandığı kalıplardır. -sh'li ve -sh'siz biçimleri kabul edin; Kudüs ve Ramallah'ta ikisi de duyulur.
- Ders kitaplarından gelen sık hatalar: ayna, mata, limadha, ma huwa, laysa 'indi gibi fasih biçimler. Nazikçe wein, emta, leish, shu, ma 'indi olarak düzeltin. Türkçe alışkanlıkla soru kelimesini sona koyan öğrencilere hatırlatın: shu ismak?, ismak shu? değil.
- Bölgesel biçimler: köylerde shu yerine eish, ق için k (kaddeish); bazıları humme yerine hum der. «senin (m)» -ak ve «senin (f)» -ik Arapça yazıda aynı görünür.

SONRAKİ ÇALIŞMA KAĞIDI

Çalışma kağıdı 4: Filistin Arapçası fiiller. Günlük fiiller geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanda; ne yaptığını, ne yapacağını söyleyebilmen için. Ücretsiz: yallahspeak.com/tr/worksheets/filistin-arapcası.

Bu röportajı Filistin Arapçasıyla cevap veren ve telaffuzunu kelime kelime düzelten bir yapay zekâ partneriyle yapmak için Yallah Speak uygulamasını dene (başlamak ücretsiz, iOS ve Android).